

Erzsébetváros és vidéke.

Társadalmi, közművelődési, közigazgatási és közgazdasági hetilap.

Előfizetési árak: Egész évre 6 K, félévre 3 K, negyedévre 1 K 50 f, egyes szám 12 f. Hivatalos hirdetések díja: 100 szó után 4 K, minden megkezdett további 100 szó után 1 K 50 f. Nyilttéri közlemények soronként 30 f. Egyéb hirdetések díjai a kiadóhivatalban tudhatók meg.

Megjelenik
minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőség címére küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Névtelenül beküldött cikkeket lapunkban nem közölhetünk.

Tisztujtás.

Szab. kir. Erzsébetváros választott tisztviselőinek mandátuma ez év végén lejárván, a szokásos tisztujtás, Csathó Gábor alispán elnöklete alatt, f. hó 16-án ment végbe.

Előzőleg azonban a képviselő-testületet kellett kiegészíteni, amennyiben a kisorsolt 12 rendes és 6 póttag helyébe új tagokat kellett választani.

E választás f. hó 14-én egyhangulag történt meg.

Rendes tagok lettek:

1. Gorove Lajos,
2. Dr. Antalfy Manó,
3. Horváth Ákos,
4. Laukó Albert,
5. Koszta Gábor,
6. Csaba Zoltán,
7. Dr. Száva Endre,
8. Gencsy Gyula,
9. Zakariás László,
10. Sander Frigyes,
11. Csiky Emánuel,
12. Govrik Gergely.

Póttagok:

1. Kiss Pál,
2. Lg. G. Fehrentheil Henrik,
3. Nuridsán Bogdán,
4. Zitzmann Károly,
5. Szentpétery György,
6. Lengyel Árpád.

A képviselő-testület az újonnan választott tagokkal kiegészítetvén, f. hó 15-én délután 4 órakor alakult meg, mely alkalommal elnöklő alispán felhívta a képviselők figyelmét a következő napon megajtendő tisztujtás fontosságára, mikor majd alkalmuk nyílik legszebb alkotmányos joguk gyakorlására.

A tisztujtás másnap délelőtt 10 órakor vette kezdetét a városi képviselők nagy érdeklődésével. Miután Csathó Gábor alispánt, id. Apáthy Péter, Ávedik Lukács és Laukó Albert képviselők által álló bizottság a közgyűlésre meghívta, a közszeretben álló alispán a jelenlévők lelkes eljenzése között elfoglalta az elnöki széket s a közgyűlést megnyitva, megalkította a kandidáló bizottságot, ennek működési idejére pedig a közgyűlést felfüggesztette.

Rövid idő múlva a bizottság ismét a terembe lépett s az alispán a közgyűlést újból megnyitván, jelentette, hogy a kandidáló bizottság az eddigi tisztviselőket ajánlja megválasztásra.

Óriási eljenzés követte a szavakat s elnök kimondotta a határozatot, mely szerint a képviselő-testület egyhangú felkiáltással ismét az eddigi tisztviselőket választotta meg, még pedig polgármesterré Trajánovits Jánost, tiszti ügyésszé Márkovich Jánost, pénztárossá Csiky Gusztávot, számvevővé Drágos Tivadart és ellenőrré Fatter Gábort, akik eddig is egytől-egyig derekasan megállották helyüket és eddigi lelkiismeretes, buzgó tevékenységükkel alaposan rászolgáltak a választók bizalmára s akiket az elnöklő alispán, szívből fakadt szép szavakkal a képviselő-testület további jóindulatába ajánlott.

A megválasztott tisztviselők nevében Trajánovits János polgármester mondott köszönetet a beléjük helyezett bizalomért. Majd csinos, lendületes beszédben rámutatott azokra a nagyobbszabású alkotásokra, melyek a közel jövőben megoldásra várnak (kórház, kövezés, világítás, vízvezeték, fürdő, sétatér stb. stb.) s mind-

TÁRCA.

Humanizmus az emberevőknél.*

Írta: Bíró Lajos.

Újguineának kivált északi és keleti részében nem szükséges a szárazföld belseje felé törekedni, hogy idegen befolyástól teljesen mentes, őseredetű állapotában levő népet találjunk. Úgyis szólván az egész partvidék olyan még jelenleg is. A németek birtokában levő részen mindössze négy hely van, egymástól egy-egy napi gőzhajónjárásnyira, hol némi európai telepedésről lehet szó. Ezek is a bennszülöttektől elszigetelve lakó, teljesen a magok céljának élő s a bennlakókkal alig érintkező helyek. A német birodalom mindjárt politikai térfoglalása elején, melynek még 20 éve sincs, egy német tőkepénzesekből alakult részvénytársaságnak, az Újguineai Társaság néven fennálló kereskedelmi és ültetvényes szövetkezetnek adta át, minden felségi jogával együtt Újguineát és a hozzátartozó szigeteket. Ennek a társaságnak összes működése idáig csak annyira terjedt ki, hogy néhány ponton alkalmas földterületet

választott ki, hajóival Ázsia felől 700–800 kínai és maláj munkást hozott be, kikkel a dohánytermeléssel tett kísérletet: másfelől kisebb hajói bejárták a szigetséget s mintegy másfélezer pápua-legényt és leányt gyűjtött telepeire, a földműveléshez szükséges durvább munkákra. Európai nemzetiségi embert csupán annyit foglalkoztatott a társaság, amennyi a munkástömeg vezetésére szükség volt. Ezeknek száma az első években, mikor még a nagy haszon reményében az ültetvényes munkálatok nagyobb eréllyel folytak, 80–100 európaít is kitétt; később, mikor a nehézségek beállottak, 20–30 személyre apadt. Az a néhány hittérítő, kik úgyis a társaság telepei közelében kerestek biztonságot, nem jó külön kulturális tényező számba. Magános települő pedig Újguineában nem is volt, sőt éveken át egyedül magam voltam az egyetlen európai, aki nem tartozott a társaság alkalmazottjai vagy a hittérítők közé.

Az új települők éghajlatuk és fajuk szokásai szerint tömörülnek, mindenik igyekszik megtalálni a megszokottat s így külön kis társadalmat alakítanak maguk számára. Az európai nemzetbeli egy társaságba kerül, a közös szükséglet együvé gyűjti némettel a dán, svédet, angolt és magyart, használja itt a többség nyelvét, a németet. A kínai életmódja a malájéval egyezik meg leg-

jobban, hozzá simul s mert nem egyenesen jó hazájából, hanem a malájzigeten volt előbb dohánymunkás, ennek a nyelvét használja, legtöbbször még egymás közt, mert a kínai birodalom különböző részéből való még kínai nyelven sem értené meg egymást. A sokféle helyről került pápua-munkás ismét csak egymáshoz húz, arra utalja hasonló életmódja is; közös nyelve valamikor samoa ültetvényeiben dolgozó pápua-munkások útján elterjedt tört angol nyelv, a valóságos pápua-volapük, amelyről azonban azt hiszik a jó fiúk, hogy az az urak nyelve. A negyedik társadalmat képezik a szabad bennszülöttek, akik legfőleg saját fajtabelleikkel kötnek szorosabb barátságot.

Ha újguineai életéről akarunk beszélni, az a legelső, hogy megkülönböztessük, melyikről van szó e négyféle közül. Mindeniknek más-más az emberszíne, más a ruházata, nyelve, lakóháza, eledele, mindenféle aprósága, természetesen nem-kevésbé különböző egész gondolkozásmódja. És e közül a népzagyvalék közül három, mint bevándorlott, az együttélésre van utalva, egymásra szorul, ami egymásközti viszonyukat még bonyolódottabbá teszi.

A hét munkanapjain a telep egész személyzete óráról-órára kiszabott munkájához van kötve, alig nyílik alkalma a bennszülöttel érintkezni.

* Mutatvány az Universum-ból. Szerkeszti: dr. Hankó Vilmos. Kiadja a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) udy. könyvkereskedés. Ára 850 K.

ezekhez az alispán s a képviselő-testület részéről eddig is tapasztalt támogatást jövőre is kérte.

Miután az újból megválasztott tisztviselők a hivatalos esküt letették, Márkovich János a közgyűlés nevében köszönetet mondott Csathó Gábor alispánnak a választások pártatlan, bölcs vezetéseért s a város iránt tanúsított jóindulatáért.

Az alispán szintén megköszönte az irányában megnyilvánult szeretetet és ragaszkodást s biztosította a közgyűlés tagjait, hogy a vármegye egyetlen városának, Erzsébetvárosnak sorsát mindig szívében fogja viselni.

Ezzel a közgyűlés a népszerű elnök életetésével véget ért s a résztvevők elosztak, hogy $\frac{1}{2}$ 1 órákor ismét összegyűljenek, de nem zöld, hanem fehér asztal mellett, a Takarékpénztár-szálloda dísztermében, hová a városi tisztviselők — ősi szokás szerint — lakomára hívták a megyei vendégeket s a városi képviselőtestület tagjait.

A tósztok sorát báró Kemény Ákos főispán nyitotta meg a királyra mondott költői szárnyalású, szép felköszöntőjével, melyet a jelenlévők állva hallgattak végig. Azután még számtalan felköszöntő hangzott el a kormányra, főispánra, alispánra, városi tisztikarra, képviselő-testületre stb. stb. s a társaság a legkitünőbb hangulatban az esti órákig maradt együtt.

Így folytak le nálunk a városi tisztviselői és képviselő választások a legnagyobb békességben, példás egyetértésben, teljesen egyhangú határozattal minden legkisebb korteskedés nélkül.

Vajha e békességes hangulat örökre fanyát ütne közöttünk s ne zavarná azt soha senki és semmi!

Törvénytörvények.

Az esküdtek főrajstroma az 1904. évre.

Adleff Frigyes, posztógyáros, Segesvár. Albert József, birtokos, Szancsal. Ambrozi Mihály, birtokos, Nagyekemező. Ambrus József, birtokos, Dicsőszentmárton. Andrea Frigyes, nyug. biztos, Medgyes. bró. Apor István, földbirtokos, Abósfalva. Bach Henrik, vendéglős Dicsőszentmárton. Bagothai Albert, birtokos, Mikefalva. Balogh Gergely, gazdatiszt, Radnóth. Baranyi Lajos, birtokos, Dicsőszentmárton. Bell Vilmos, könyvelő, Medgyes. Belle Ernő, birtokos, Küküllőszéplak. Benódek József, terménykereskedő, Medgyes. Benedek Márton, kereskedő, Küküllővár. Benjámín József, bérlő, Buzásbesenyő. Beregszászi Árpád, birtokos, Vámosgálfalva. dr. Binder Vilmos, nyug. táblabíró, Medgyes. Bitai Albert, birtokos, Szőkefalva. Boér Gábor, birtokos, Csapó. Bogdanovits József, szatócs, Segesvár. Brezina Jakab, órás, Segesvár. Buresch János, kereskedő, Medgyes. Buzogány János, birtokos, Küküllőszéplak. Calutiu Simon, ügyvéd, Dicsőszentmárton. Csiky János, (dombói) birtokos Királyfalva. Daczó Mózes, gazdatiszt, Héderfája. Dániel Mihály, birtokos, Vámosgálfalva. Dráser András, vendéglős, Medgye. Egyed József, birtokos, Csapó. Engi Mózes, birtokos, Ádamos. Erdős Izor, dr. ügyvéd, Dicsőszentmárton. Fabritius Frigyes, kereskedő segéd, Segesvár. Farkas Béla, bérlő, Borzás. Farkas Ignác, kereskedő, Dicsőszentmárton. Farkas Lajos, birtokos, Koródszentmárton. Farkas Mór, nyug. irnok, Dicsőszentmárton. Fehér János, birtokos, Ádamos. Felszeghy Gábor, birtokos, Harangláb. Felszeghy Sándor, birtokos, Harangláb. Frink János, birtokos, Somostelke. Frink Károly, birtokos, Somostelke. Gál József, földbirtokos Gógánváralya. Gerendy István, birtokos, Sövényfalva. Groisz Ottó, urad. erdőtiszt, Alsóbajom. Hemmerth Mihály, faraktáros, Medgyes. Hirsch Jakab, birtokos, Bonyha. Hirsch Mihály, bérlő, Dicsőszentmárton. Horváth Márton, birtokos, Somogyom. Höhr Henrik, tanár, Segesvár. Iszlay László, birtokos, Magyarsáros. Iván János, dr. ügyvéd, Medgyes. Izmael Mihály, birtokos, Radnóth. Járay Béla, birtokos, Deésfalva. Járay Róbert, birtokos, Deésfalva. Jekel János, gazd. felügyelő, Bethlenszent-

miklós. Jikeli János, magánzó, Segesvár. Joánovits János, nyug. huszárcapitány, Pócestelke. Kacsó. Sándor, erdővéd, Somogyom. Karácsonyi János, birtokos, Radnóth. Keszegh József, nyug. tanító, Vámosgálfalva. Kolbai Dezső, borász, Radnóth, Kohn Márton, kereskedő, Küküllőszéplak. Kónya Ferenc, malommester, Ádamos. Kónya János, malommester, Deésfalva. Kovács Béla, gazdatiszt, Szászvevesszős. Kovács János, építész, Segesvár. Kovács Kálmán, birtokos, Buzásbesenyő. Könczey Kálmán, birtokos, Küküllővár. Kuharcz Ernő, földbérlő, Bun. Krausz Márton, birtokos, Gyulas Leonhardt János, ácsmester, Segesvár. Lécz Ferenc, építész, Segesvár. Lingner Alfréd kereskedő, Segesvár. Löfy Endre, bérlő, Bethlenszentmiklós. Lukács Géza, birtokos, Radnóth. Macskásy András, földbirtokos, Szászkisalmás. Magyar Károly, uradalmi intéző, Bethlenszentmiklós. Márk János, gazdatiszt, Szancsal. Márkus József, birtokos, Nagyteremi. Márkus Klemens, pénztári tisztviselő, Segesvár. Mátyás Károly, birtokos, Csüdötélke. Meisinger Ágoston, borász, Harangláb. Mendel Lázár Sámuel, szeszgyáros, Medgyes. Mezei Hoffmann József, birtokos, Szásznádas. Mózsá Attila, birtokos, Csapó. Nagy Imre, birtokos, Harangláb. Nagy Miklós, bérlő, Bethlenszentmiklós. K. Nagy Pál, birtokos, Szőkefalva. Nussbaum Manó, birtokos, Hosszuaszó. Pataky Lajos, birtokos, Szőkefalva. Papp Dezső, kereskedő, Kerelőszentpál. Papp János, nyug. tanító, Vámosgálfalva. Papp László, ügyvédi irnok, Csüdötélke. Papp Sándor, birtokos, Kerelő. Pálosi Albert, vendéglős, Radnóth. Perliaky Albert, birtokos, Nagyeserged. Pekry György, gazdatiszt, Radnóth. Ráczky Ágoston, vendéglős, Medgyes. Réhák Ferenc, könyvelő, Medgyes. Szoboszlay Károly, nyug. alispán, Segesvár. Szabó Ferenc, kereskedő, Radnóth. Szalkay Vilmos, bérlő, Darlac. Szantner Ödön, gazdatiszt, Mikeszásza. Szatmáry Sándor, birtokos, Oláhkoesárd. Szász János, nyug. csendőrőrmester, Csüdötélke. Székely-Sándor, birtokos, Mikefalva. Szöcs Ignác, ügyvéd, Kerelőszentpál. Szöcs János, birtokos, Radnóth. Tamási Albert, birtokos, Ádamos. Tamási Sándor, birtokos, Bord. Tollas Dénes, gazdatiszt, Kerelőszentpál. Török József, birtokos, Mikefalva. Thuróczy Dénes, birtokos, Buzásbesenyő. Vachsmann Sámuel, birtokos, Zsidve. Veiszbürg Samu, kereskedő, Vámosgálfalva. Voit Manó, birtokos, Radnóth. Waedt Rezső, ügyvéd, Segesvár. Zimmermann

Este kedve sincs ahhoz. Vasárnapi munkaszünet idején a német a klubba vonul sörözni, mert a hol hat német van, ott már klubbot szerveznek maguknak. Különben se tehetnének mást, mert Újguineában az a német specialitás van érvényben, hogy az Újguineai Társaság szerződésileg kiköti alkalmazottjaival szemben, hogy természetrajzi vagy néprajzi tárgyakat nekik csupán a társaság számára szabad gyűjteni, maguknak nem. Azzal okolják meg, hogy olyan érdekes helyen szenvedélyé fejlődhetik bennök a tudományok iránt való érdeklődés és ennek szentelnék minden szabad idejüket, aztán elhanyagolnák hivatalos kötelességüket. A sörözés és kártya bizonyára jótékonyabb hatást fog gyakorolni.

Ilyen apró okok nem egyedül állók, csak azért említettem fel, hogy jelezzem azt, miszerint nem csupán a jóakarát hiányán vagy a települők közönyösségén mulik, hogy az egymás mellett élésnek sincs meg az a jó hatása, hogy a műveltebb európai megismerhetné a benmszülött szokásait, jó vagy rossz tulajdonságait s kiterjeszthesse rájuk a művelődés áldásait. Hiszen a legtöbbje az ott lakó kevés európainak sokszor heteken át alig lát szabad benszülöttet.

Az eddigi érintkezés az európaiakkal a legparányibb befolyással se volt a pápuákra, még azokban a csekélyszámú falvakban sem melyek az európai telepek legközvetlenebb tőzsomszéd-ságában fekszenek. Ha nem azt számítjuk a kul-

tura haladásának, hogy két fa összedörzsölése helyett gyúfával csinálnak tüzet, obszidián és bambusz késük helyett vaskéssel faragnak, baltáik köve helyébe abroncsdarabot, és gyaluyasat tesznek, bambuszdoromb helyett vasdorommbal muzsikálnak s obszidián-szilánk helyett sörös üveg cserepeivel borotválkoznak, ha hozzá jutnak.

Szokni kell hozzá, hogy megtudjuk látni a maga sajátos világosságában a pápu-világot, ezt az egyszerű, még a mai napokban is igazán kőkorszakbeli életet, mely az ásatások bizonyossága szerint sok-sok ezer év előtt az egész világon el volt terjedve. A fejlett európai társadalomra nézve épen az teszi nem csupán érdekessé, hanem tudományosan is megbecsülhetetlenné, hogy csodálatosképpen kőkorszaki mi voltában maradt meg, prototypusául annak, hogy milyenforma lehetett valamikor a kőkorszakbeli társadalom s azok között a mi eleink. Társadalmi fejlődési kérdésekben összehasonlításként ez a nép a kezdőpont, a mienk a végső.

Helytelen volna azonban azt feltételeznünk, hogy minden főbb társadalmi tényező egyenlően, embryonális állapotban található fel nálunk, talán épen úgy, mint a sok ezer év előtti ó-világi kőkorszakbeli embereknél. Az évezredek bizonyára ő felettük se suhantak el nyomtalanul, hogy triviálisan fejezzem ki magamat, ők se mostanában lettek majmokból emberekké. A változás és

fejlődés folyamata bizonyára ő nálunk is érvényesítette magát. De ez máskor tárgyalandó kérdés; most elégedjünk meg azzal, hogy megismerjük, milyen ez a kőkorszakbeli társadalom jelenleg.

Bizony az nagyon egyszerű, kezdetleges és szervezetlen. Ha európai szempontokból kiindulva keressük, hogy hol itt az ország, annak fővárosa, határai, királya, törvényhozása, alkalmazottai, törvényei, rendőrsége? még csak megkérdezni se tudjuk az ő nyelvükön, mert arra szavuk sincs, fogalmuk sincs. De azért találunk itt nem sátorozó, hanem rendes, állandó lakóhelyeken csoportosult népet; uratlan föld nincs egy talpalatnyi sem, viselnek háborút, kötnek békét, van élet és vagyonbiztosság, felosztva a jogok és kötelességek. Más formában meg kell tehát lenniök azoknak az intézményeknek, amiket keressünk.

Keressük, van-e vallásuk, iskoláik, művésztük, iparuk, kereskedelmük? Talítót, papot, művészt, tudóst, nem lelünk köztük; iparos-műhelyt, áruházat, kórházat nem tudunk fölfedezni náluk. De találunk köztük egymás megbecsülését, tisztességtudást egymás iránt és idegennel szemben, nem dicsérik a bűnt, elítélik az erkölcstelenséget, elő tudják állítani mindazt, amire szükségük van, sőt nem tagadhatjuk meg tőlük a művészi ízlést sem. Résztvevők a szenvedőkkel szemben, segítik a bajban lévőt, megbecsülik az öregeket, gondoskodnak az özvegyek és árvákról, ápolásban részesítik a betegeket. Megtaláljuk náluk mind-

Dániel, ifj. posztógyáros, Segesvár. Zólyomi Alfréd, birtokos, Buzásbesenyő. Zöld István, birtokos Balavásár.

Helyettes lajstrom.

Dr. Alföldy Dénes, tanár, báró Apor Zoltán, nyug. tszéki. bíró, Balogh Károly, szabó, dr. Boros Gábor, tanár, Borosnyay István, birtokos, báró Broksdorf Frigyes, birtokos, Csiky Dénes, kereskedő, Dsokebin János, kereskedő, Felszeghi Albert, nyug. törv. irodatiszt, Földesy János, mézárós, Gorove Lajos, nyug. főügy. helyettes, Heilper Henrik, bérlő, Jakabfy Albert, bankpénztárnok, Kabdebó Antal, közjegyzői írnok, Köblös Antal, kőműves mester, Lengyel Árpád, nyug. városi aljegyző, Molnár György, birtokos, Moosmann Gusztáv, szobafestő, Mühlsteffen Gusztáv, kereskedő, Papp G. Márton, birtokos, Pelcer József, kereskedő, Puskás László, borkereskedő, Sebestyén Károly, vállalkozó, Shwarz Vilmos, kereskedő, Szabó István, cipész, Széll Gyula, fuvaros, Szenkovits János, nyug. honvéd százados, Szenkovits György, birtokos, Szentpétery György, ügyvédi írnok, Szentpétery Gusztáv, vendéglős, Szentpétery Kristóf, asztalos, Seraphin Gusztáv, kereskedő, Tatár Zakariás, nyug. tszéki. jegyző, Umbráth Márton, kádár, ifj. Veber Péter, kéményseprő, Wolf Károly, koresmíros, Zakariás Ferenc, kereskedő, Zakariás Emánuel, magánzó, Zwaritz Dániel, kereskedő, Csiky F. József, ügyvédi írnok, Erzsébetváros.

KÜLÖNFÉLÉK.

Személyi hírek. Báró Kemény Ákos főispán, Csathó Gábor alispán, id. Apáthi Péter országgyűlési képviselő, Báthory Béla vármegyei főorvos és dr. Szentmiklóssy László főispáni titkár néhány napot városunkban töltek.

Értesítés. Folyó hó 20.-án, vasárnap délelőtt, miután a lelkésznek a leányegyházban kell istentiszteletet tartani, az ev. ref. templomban istentisztelet nem lesz.

Vizsgázott bíró. Dr. Vernes István, erzsébetvárosi törvényszéki aljegyző a múlt héten a bírói vizsgát Budapesten jó sikerrel letette.

Gratulálunk!

Irodavizsgálat. Báró Kemény Ákos főispán f. hó 15.-én Horváth Ákos főszolgabíróval vizs-

azokat a jó tulajdonságokat és érdemeket, melyek akármelyik műveltebb népnek tulajdonsága; ellenben nem hiányoznak azok az árnyoldalak sem, amelyek mint bűnök és hibák minden néppel közösek. Érvényre jut náluk is minden erény és hiba, ami általános emberi.

Mikor az európai ember elsőbbséget látogat el a pápuák falujába, épen úgy viselkedik, mint a nagy városban felnőtt ember, mikor először időzik a kis faluban. Szánakozással, kicsinyelve néz le mindent, nem érti, hogy lehet egy életet ilyen kezdetleges viszonyok közt leélni. De meghatja a barátságos figyelem, mely a város vendégeit körülveszi, rajongó dicsérete lesz az idyllis életnek s ha elég rövid időt tölt ott, hogy az oda való életnek csak a kellemes oldalával ismerkedjék meg, csak a jó benyomást viszi el s egész életén át nem fogy ki annak dicséretéből. Így kerülnek elő a csendes-tengeri idyllnek is a maga poetikus lelkű dicsérei. Am ha úgy az idegen látogató, mint a benszülöttek részéről elmúlik az újság ingere, előkerülnek az élet apró bajai, a különböző érdek és gondolkozásmód ellentétbe hozza őket, lefoszlik a költői máz, annál kietlenebbnek látszik a valóság, kezdik észrevenni egymás hibáit is. Először csupán jóakarattal. A városi szeretné boldogítani elmaradott embertársait mindazzal a jóval, minek hasznát és kellemes oldalát otthon tapasztalta, megjavítaná a falu közintézményeit, az emberek lakását, ruházatát,

gálatot tartott — s mint örömmel értesülünk — mindent példás rendben talált.

Áthelyezés. A pénzügyminiszter Péter Gyula, dicsőszentmártoni pénzügyi biztost Segesvárra, Pechmann Alajost pedig Dicsőszentmártonba helyezte át.

Deákbal. Főgimnáziumunk ifjúságának szokásos bálja február hó 1.-ére van kitűzve. A rendezőség élén Göbl Alajos főgimn. tanár áll.

A „Polgári Otthon“ olvasóköri folyó hó 20.-án (vasárnap) este 8 órakor Koréh Endre ev. ref. lelkész tart előadást, melyre az érdeklődők figyelmét ez úton is felhívjuk.

Esküvő. Szentkirályi Miklós, hosszútászi kir. aljárásbíró f. hó 16.-án esküdött örök hűséget Sander Frigyes nyug. kir. törvényszéki bíró és neje kedves leányának, Mimmának. Kísérje áldás frigyüket!

Betörés. Zakariás Ferenc divatkereskedésében f. hó 12/13 közti éjjel az udvarra nyíló, vastáblával ellátott ablakon ismeretlen egyén bemászott s árút és pénzt összesen 100 korona értékben elemelt. — Ezen inkább bemászásnak, mint betörésnek minősíthető tettet elősegítette azon körülmény, hogy az ablak elzárására szolgáló vastáblák bezárva nem voltak. Tettes ismeretlen s a nyomozás folyamatban van.

Benzin-robbanás. Traxel János helybeli bádogosnál a napokban benzin-robbanás történt, mely alkalommal Traxel maga arcán megsebesült. Ez eset intő példaként szolgálhat a közönségnek, amennyiben Traxel olyan benzin-lámpát használt, mely nem volt patentírozva.

Karácsonyi ajándék. A kiskapusi róm. kath. egyház tanácsa az áll. elemi iskolába járó 6 kath. szegény gyermeknek a templomban levő Szent Antal-perselyből 5-5 koronát, össz. 30 koronát adományozott és vele a lelkész és egyházigazgatók által ruhákat vétetett a karácsonyi ünnepekre. Vajha az állami iskolát s annak szegény gyermekeit minél többen támogatnák. Igazán szép ez a kiskapusi katolikusoktól!

Kérés. A m. kir. mezőgazdasági múzeum gyűjteménytárgyainak legnagyobb része ajándékozás útján gyűlt össze.

A fejlesztés és kiegészítés e módját a múzeum ezentul sem nélkülözheti. Számos, e múzeumba való oly tárgy létezik hazánkban elszórva, mely egyáltalában csakis ezen úton szerezhető be.

élelmét, eredményesebbé tenné munkáját s boldoggá akarná tenni őket a saját eszejárása szerint, de jó szándéka megtörik a nép konzervativizmusán, mely nagy és fontos okok nélkül nem könnyen hagyja el a megszokottat s hasonló kicsinyléssel nézi az újítót, mint ez ötöt. A pápuáknak is megvannak az ő ilyen népboldogítói, akik aztán haza jöve, nem találhatnak elég fekete színt testi és lelki elmaradottságuk kiszinezésére.

Több idő, egymással való gyakoribb érintkezés elsimítja végre a túlzás félszégeit s hosszabb ideig köztük élve, kellőleg kiegyenlítődik a jó tulajdonságok és hibák súlya s a valónak megfelelő képet nyerünk róluk. Azért jönnek Európába a pápuákról is az egymással legellentétebb tudósítások, mert nagyon szeretünk általánosítani; egyik utazó a velük való rövid érintkezés közben csupán jó tulajdonságaikkal ismerkedett meg, tehát a természetes jószág mintaképeinek mutatja be itthon. A másiknak csak baja és nehézségei voltak velők, nem is mulasztja el aztán a legsötétebb színben festeni le őket. Ott a helyszínen is ez a két felfogás a rendes beszéd és vita tárgya az ott levő kevés európai közt; nagyon kevesen vannak olyanok még ott is, kik e két közvetlenül rájuk nehezedő hatás alól szabadulva, általánosabb szempontból ítélnék meg őket.

Felkéretik ennél fogva mindenki, főleg azonban a nemes áldozatkészségről ismert magyar gazdaközönség, hogy a mezőgazdasági közérdek előmozdítása céljából a múzeumnak akár ajándékozás, akár csak letéteményképen oly tárgyakat juttatni sziveskedjék, melyek abban méltó helyet foglalhatnak.

Különösebben kívánatos volna, hogy az ajándékozók figyelme régi okmányok, kéziratok, oklevelek, számadások, nyomtatványok, könyvek, füzetek, újságok, folyóiratok, röpiratok, képek, térképek, tervrajzok, fényképek, érmek, emléktárgyak, pecsétnyomok és pecsétek, modellek vagy természetnagyságu eszközök és gépek, faragványok, különféle mezőgazdasági termények és termékekre stb. fordíttatnék.

Ha ilyen tárgyak eddig nem kerültek a nyilvánosság elé, vagy elrejtve maradtak, ennek oka az, hogy ezideig nem volt intézményünk, melybe ilyenek megfelelően beilleszthetők lettek volna. Most azonban van mezőgazdasági múzeumunk, mely országos hivatásánál fogva számot vélt tartani arra, hogy a mezőgazdaság ügye iránt érdeklődő hazai közönség meleg szeretetében fogadjon, melynek jötevő hatását teljes hálával már is tapasztalni alkalmat nyílt.

Az ajándékozók által felajánlott és a gyűjteményekben való kiállításra elfogadott tárgyakra az adományozó neve iratik ki.

A mezőgazdasági múzeum számára kiszemelt és felajánlandó tárgyakat azok beküldése előtt és a netalán kikötendő feltételek részletes felsorolásával kérjük bejelenteni.

Minden ilyenmű felszólalás tekintetében készséggel tárgyalásba bocsátkozik, valamint egyáltalában minden a múzeumba vonatkozó felvilágosítással szolgál: a m. kir. mezőgazdasági múzeum igazgatósága, Budapesten, VII. Kerepesi-ut 72. szám.

Örmény anekdoták és egyéb apróságok cím alatt 1904. január hó folyamán fog megjelenni az Örmény Anekdóták harmadik és február hó elején ugyanezen gyűjtemény negyedik kötete. A harmadik kötet tartalmazni fogja az országban szétszóródottan élő magyar-örménység anekdota kincsének további anyagát, míg a negyedik kötet az erzsébetvárosi, székelyföldi és bánáti örmény kolóniák anekdota költészetét és nevezetesebb hagyományait fogja megismertetni.

A két kötet előfizetési ára bérmentve 4 kor 20 fillér, bolti ára azonban 6 korona. A nyomtatandó példányok iránt való tájékozódás céljából az előfizetési összegek lehetőleg azonnal beküldendők. Gyűjtők tíz előfizető után tiszteletpéldányban részesülnek. Szamosújvár, 1903. november. hó. Tisztelettel: dr. Bányai Elemér.

A postai szállítás karácsonykor. A karácsonyi és újévi ünnepek alkalmával rendkívüli mérvet öltő postai forgalom akadálytalan lebonyolítása s a t. c. közönség jogos érdekeinek megóvása céljából a kolozsvári postaigazgatóság tudatja:

1. Pénzt legcélszerűbb postautalvánnyal küldeni, ez azonban szabályszerűleg pecsételt levélben is eszközölhető, de más tárgyakkal egybecsomagolva sem pénzt, sem ékszert küldeni nem szabad.

2. Csomagolásra faládácska, vesszőből font kosár, viasszos- vagy tiszta, közönséges vászon, — kisebb értékű s csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig legalább is több réttű, erős csomagoló-papír használandó.

Újságpapírba, cukorpapírba stb. csomagolt tárgy egyáltalában nem fogadható el, valamint oly dobozokban sem, melyeknek szélei papír- vagy vászonszállal vannak megragasztva.

Vászon- vagy papírburkolatu csomagokat erős, göbnélküli zsineggel többszörösen és szorosan át kell kötni s a keresztezési pontokat és a

zsinag végeit jó minőségű pecsétviasszal oly módon lepecsételni, hogy az egymásra fektetett vászon- vagy papírrétegek nyílásai közt a tartalomhoz férni ne lehessen. A faládácskák érintkező deszkafalai körül minden egyes pecsétnyomat mindenik oldalt érintse, illetve lezárja.

Pecsétfelésre csakis vésett pecsétnyomó használható.

3. A címiratokban a címzett vezeték és keresztnéve, esetleges előnéve vagy más megkülönböztető jelzése (pl. ifj., özvegy stb.), továbbá polgári állása, foglalkozása és lakhelye, — Budapestre és Bécsbe vagy más nagyobb városokba szóló küldeményeknél ezenkívül a kerület, utca, házszám és lakás (em-let és ajtójelzés) is kitéendő.

A lakhelynél (rendeltetési helynél) a vármegye és azon helyekre nézve — a hol posta nincs —

az utolsó posta megjelölése is feltétlenül szükséges.

Kivánatos, hogy a címirat felső részén a feladó neve és lakhelye is feljegyeztessék.

A címet magára a burkolatra kell írni, ha ez nem lehetséges, úgy fatáblácskára, vagy erős lemezpapírra irandó s ezen címirat erős zsineggel vagy dróttal a csomaghoz kötendő.

Papírlapokra irt címeket egész terjedelmében kell a csomagra ragasztani s ezenkívül erős zsineggel többszörösen átkötni.

Felette kivánatos, hogy a feladó a nevét és lakását, valamint a címirat összes adatait magában foglaló cédulát a csomagban is elhelyezze.

4. A csomagok tartalma úgy a címiraton, mint a szállítólevelen szabatosan és részletesen jelzendő, a Budapestre és Bécsbe szóló csomagokon és szál-

lítóleveleken pedig, ha a csomagok élelmiszereket, vagy fogyasztási adó alá eső tárgyakat tartalmaznak — a tartalom mennyiségének tüzetes kiírása is kivánatos.

A tartalom ily részletezése a fogyasztási adó kivetése céljából szükséges és a kézbesítést lényegesen gyorsítja.

A csomagolás tartós volta, valamint a címzés pontossága azért fontos, mert a célszerűtlen vagy hiányos csomagolás, valamint a helytelen és hiányos címzés következményeiért a posta nem szavatol.

Végül torlódások kikerülése és a csomagoknak még a feladás napján leendő továbbítása végett feltétlenül szükséges, hogy a karácsonyi ünnepek és ünnepnapok előtt a csomagok megérkezésétől előző órákban postára adassanak.

SZENTPÉTERY ISTVÁN

férfi és női divat áru cégnél

kezdését vette
a nagy

karácsonyi occasio!

Mélyen leszállított árak!

Kéri a nagyérdemű közönség becses pártfogását, hogy meggyőződtesse arról, hogy jobban és olcsóbban lehet minden e szakmába vágó cikket nála beszerezni, mint más idegen cégeknél.

Számos látogatást kér

Szentpétery István.

58 12—12

!!! Hölgyeknek !!!

Minden hölgy, ha nem is tanult mintarajzolást,

a női szabászati készülékkel

bármely divat szerint könnyen maga készítheti ruháit.

E készülék bármely termethez alkalmazható.

— Ára utánvétellel 3 korona. —

Minden mívelt államban törvényesen védve és szabadalmazva.

Guschelbauer Antal, Sopron.

Ügynökök kerestetnek.

112 8—10

MAZSTIG MIKLÓS

szűcszmester

Budapest Párisi-utca (Zsibárus-utca) 1. szám

ajánlja dúsan felszerelt

bunda, stola gallér

és mindennemű

szőrmeáruraktárát.

Jutányos árak, pontos kiszolgálás, nagy választék.
Megrendelések és átalakítások lelkiismeretesen teljesítetnek.

110 8—10